

บทนำ

มะม่วงหิมพานต์ (*Anacardium Occidentale L.*) เป็นไม้ผลยืนต้นชนิดหนึ่งอยู่ในตระกูลเดียวกับมะม่วง (Family Anacardiaceae) เดิมเป็นพืชพื้นเมืองของทวีปอเมริกาใต้ทางแถบตะวันออกเฉียงเหนือของบราซิล⁽¹⁾ ต่อมาชาวโปรตุเกสได้นำมาปลูกในอินเดีย เมื่อประมาณต้นพุทธศตวรรษที่ 21 โดยปลูกแถวริมฝั่งทะเลเพื่อใช้ป้องกันการพังทลายของดิน ทั้งนี้เพราะรากของต้นมะม่วงหิมพานต์สามารถหยั่งลึกลงไปดินและยึดดินไว้ได้⁽²⁾ ต่อมาจึงมีผู้นำไปปลูกยังที่ต่าง ๆ หลายแห่ง เช่น เคนยา แทนซาเนีย โมซัมบิก พม่า มาเลเซีย และไทย และได้กลายเป็นพืชที่หารายได้ให้แก่อินเดียและประเทศในทวีปแอฟริกา เช่น เคนยา และแทนซาเนีย เป็นจำนวนมากอีกพืชหนึ่ง และน่าจะมีการพิจารณาลงทุนให้มีการปลูกและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับมะม่วงหิมพานต์ขึ้นในเมืองไทย เพื่อให้เกษตรกรในชนบทได้มีรายได้เพิ่มขึ้นและเป็นสินค้าส่งออกได้ อีกประเภทหนึ่ง

ความเป็นมาของปัญหาในโครงการวิจัยนี้

ตั้งที่กล่าวมาแล้วว่ามีหลายประเทศเช่น อินเดียและประเทศในแอฟริกาใต้ปลูกและค้ามะม่วงหิมพานต์กันอย่าง เป็นล่ำเป็นสัน เป็นสินค้าออกที่หารายได้แก่ประเทศได้ดี โดยเฉพาะอินเดียมีรายได้จากอุตสาหกรรมมะม่วงหิมพานต์ปีละนับพันล้านบาท เช่น ในปี พ.ศ. 2512 อินเดียส่ง เมล็ดในมะม่วงหิมพานต์ตัวออกจำหน่ายต่างประเทศคิดเป็นเงิน 1,639 ล้านบาท มีรายได้จากการขายน้ำมัน จากเปลือกมะม่วงหิมพานต์ถึง 27 ล้านบาท อินเดียมีโรงงานอุตสาหกรรมกะเทาะเปลือกเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ที่ใช้เครื่องจักรหลายโรงงาน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 ประเทศในแอฟริกา เช่น โมซัมบิก เคนยา และแทนซาเนีย ได้เริ่มตั้งโรงงานกะเทาะเปลือกเมล็ดมะม่วง

หิมพานต์โดยใช้เครื่องจักรทันสมัย ซึ่งผลิตในอังกฤษและอิตาลีซึ่งสามารถกะเทาะเมล็ดดิบได้โรงงานละ 600 ถึง 6000 เมตริกตันต่อปี⁽³⁾ และสามารถเพิ่มอัตราการผลิตเป็น 2 เท่า โดยง่ายตายถ้าเพิ่มจำนวนกะที่ทำงานต่อวันเป็น 2 กะและถ้ามีวัตถุดิบเพียงพอ

มะม่วงหิมพานต์เป็นพืชที่ขึ้นได้ดีในดินแทบทุกชนิดยกเว้นที่ลุ่มที่มีน้ำขังนาน ๆ ดังนั้นจึงสามารถปลูกได้ดีในดินที่ปลูกพืชชนิดอื่นไม่ได้ผลแล้ว หรือในพื้นที่ที่แห้งแล้ง ดังนั้นรัฐบาลไทยในปี พ.ศ. 2522 จึงได้มุ่งความสนใจในอันที่จะส่งเสริมให้มีการปลูกมะม่วงหิมพานต์เพิ่มขึ้นในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องการปลูกมะม่วงหิมพานต์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อทดแทนมันสำปะหลัง ซึ่งถ้าหากเป็นผลสำเร็จแล้วก็จะเกิดผลดีหลายประการคือ เกษตรกรจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากที่ดินซึ่งเสื่อมโทรมจากการปลูกพืชเช่น มันสำปะหลัง หรือดินที่ปลูกพืชชนิดอื่นไม่ได้ผลแล้ว จะเกิดอุตสาหกรรมกะเทาะเปลือกเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ซึ่งจะช่วยให้ราษฎรในชนบทมีงานทำและมีรายได้นอกจากนี้แล้วการปลูกมะม่วงหิมพานต์ก็จะเป็นการลดผลเสียหายจากการทำลายป่าไปในตัวอีกด้วย

อย่างไรก็ตามการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการปลูกมะม่วงหิมพานต์นี้จะต้องอาศัยข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้เข้ามาช่วยในการวางแผนงานต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้ ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับมะม่วงหิมพานต์จะเป็นประโยชน์แก่การวางแผนส่งเสริมการปลูกและอุตสาหกรรมมะม่วงหิมพานต์ยังมีน้อย และกระจัดกระจายกันอยู่ในที่ต่าง ๆ ดังนั้นผู้ดำเนินโครงการนี้จะได้ศึกษาถึงสภาพการตลาดของมะม่วงหิมพานต์ดิบในภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งเป็นบริเวณที่มีการปลูกการค้าเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ดิบทั้งเปลือกและเมล็ดในโครงการนี้จะศึกษาเฉพาะในภาคใหญ่ และบริเวณใกล้เคียงซึ่งเป็นศูนย์กลางของธุรกิจและอุตสาหกรรมในภาคใต้เท่านั้น แต่ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาคาดว่าจะ เป็นประโยชน์แก่การส่งเสริมการปลูกการค้าและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับมะม่วงหิมพานต์ทุก ๆ ท้องถิ่นในประเทศไทย